

#122

Πώς τα εκπαιδευτικά
συστήματα ενσωματώνουν
τη δημιουργική σκέψη
στα σχολεία;

Πρόγραμμα για τη Διεθνή Αξιολόγηση των μαθητών

Πώς τα εκπαιδευτικά συστήματα ενσωματώνουν τη δημιουργική σκέψη στα σχολεία;

- Η δημιουργική σκέψη, ή συναφείς όροι όπως η καινοτομία, είναι παρόντες στα προγράμματα σπουδών όλων σχεδόν των εκπαιδευτικών συστημάτων που συμμετέχουν στο PISA 2022. Αναφέρονται περισσότερο στις τέχνες και τα γλωσσικά μαθήματα.
- Ωστόσο, μόνο το 24% των εκπαιδευτικών συστημάτων ανέφεραν ότι διαθέτουν κατευθυντήριες γραμμές ή αξιολογήσεις σε επίπεδο συστήματος που περιγράφουν τι είναι η δημιουργική σκέψη και πώς μαθαίνεται.
- Το υπερπλήρες πρόγραμμα σπουδών, η έλλειψη εστίασης της αξιολόγησης στη δημιουργικότητα και η ανεπαρκής κατάρτιση των εκπαιδευτικών καθώς και οι πόροι είναι οι κύριες προκλήσεις για την ενσωμάτωση της δημιουργικής σκέψης στην εκπαίδευση.

Η δημιουργική σκέψη είναι η ικανότητα παραγωγής, αξιολόγησης και βελτίωσης ιδεών που μπορούν να οδηγήσουν σε πρωτότυπες και αποτελεσματικές λύσεις, σε πρόοδο της γνώσης και σε εντυπωσιακές εκφράσεις της φαντασίας, σύμφωνα με τον ορισμό του PISA. Αυτό εστιάζει στις γνωστικές διαδικασίες και τα αποτελέσματα που συνδέονται με την καθημερινή δημιουργικότητα, τα οποία μπορούν να αναπτυχθούν μέσω της πρακτικής και να βελτιωθούν μέσω της εκπαίδευσης. Παραδείγματα αυτού του είδους δημιουργικής σκέψης περιλαμβάνουν τη σχεδίαση μιας βινιέτας για να εξηγήσετε κάτι στο παιδί σας, την αναδιάταξη ενός κειμένου στη δουλειά να επικοινωνήσετε μια ιδέα πιο αποτελεσματικά ή να βρείτε μια λύση σε ένα σύνθετο πρόβλημα χρονοπρογραμματισμού.

Η δημιουργική σκέψη - και στο σχολείο - είναι ζωτικής σημασίας για διάφορους λόγους. Βοηθά τους μαθητές να προβληματίζονται και να ερμηνεύουν τις εμπειρίες και τις πληροφορίες με νέους και ουσιαστικούς τρόπους. Οι διδακτικές πρακτικές που εμπλέκουν τη δημιουργικότητα των μαθητών μπορούν επίσης να τους παρακινήσουν να μάθουν. Και η δημιουργική σκέψη εκτιμάται ιδιαίτερα αναφέρεται σταθερά μεταξύ των κορυφαίων δεξιοτήτων που εκτιμούν οι εργοδότες.

Η δημιουργική σκέψη είναι παρούσα σχεδόν σε όλα τα προγράμματα σπουδών ή τις προδιαγραφές για την επίτευξη στόχων

Αν και η δημιουργική σκέψη αντλεί από ειδικές γνώσεις και δεξιότητες, οι ειδικοί συμφωνούν ότι η δημιουργική σκέψη μπορεί να αναδυθεί και να διδαχθεί σε όλα τα σχολικά μαθήματα. Διαφορετικές «καθημερινές» μορφές δημιουργικής εργασίας είναι δυνατές στο σχολείο. Η δημιουργική σκέψη των μαθητών μπορεί να εκδηλωθεί καθώς διερευνούν θέματα σε μια ομάδα, ασχολούνται με την εξεύρεση πολλαπλών λύσεων σε

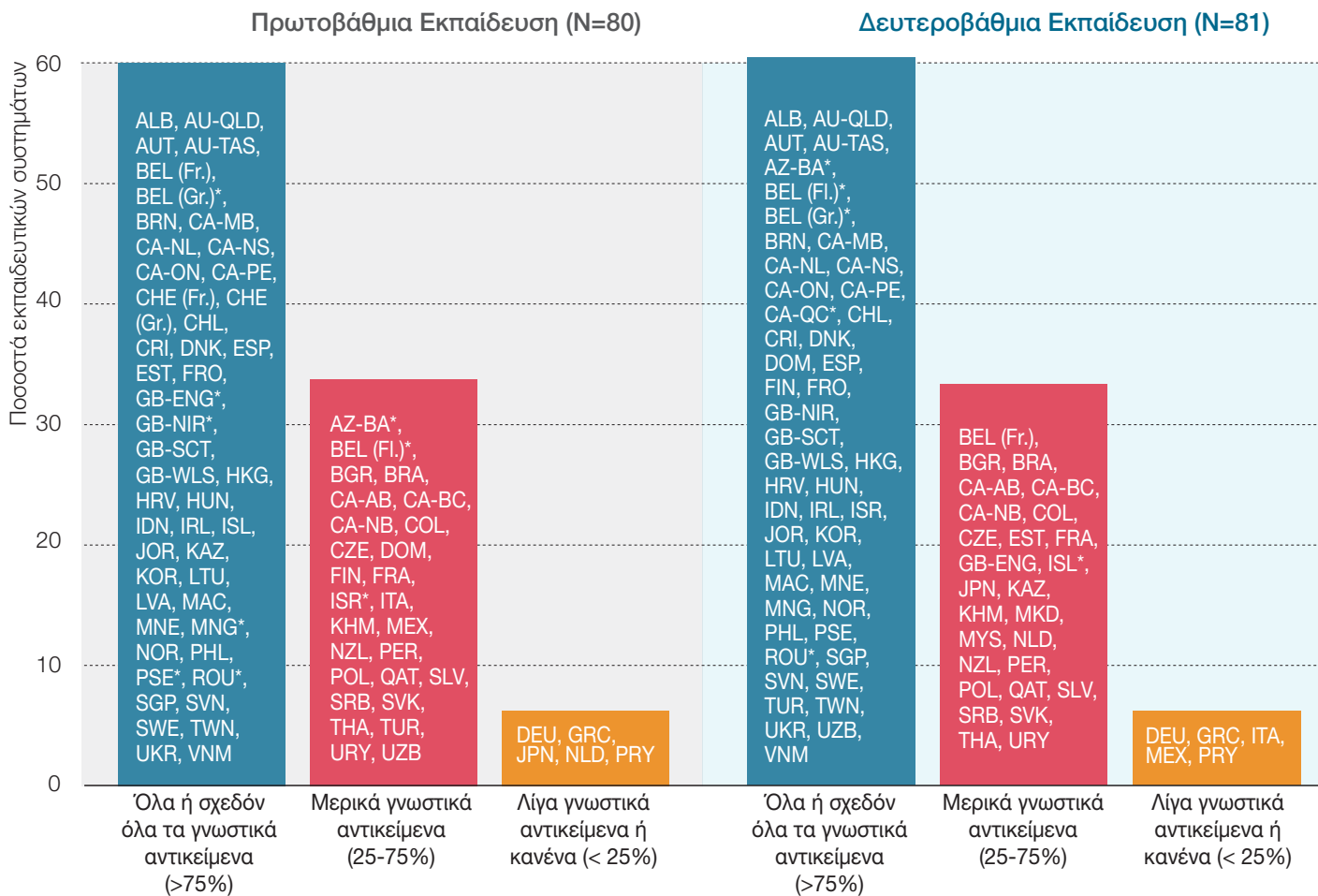
διάφορα είδη προβλημάτων και καθώς εκφράζουν τη φαντασία τους, για παράδειγμα μέσω της γραφής, της ζωγραφικής ή του χορού.

Το 2022, το PISA ρώτησε τις συμμετέχουσες χώρες ποια γνωστικά αντικείμενα ή ποιοι τομείς στα προγράμματα σπουδών ή στις προδιαγραφές για την επίτευξη στόχων των εκπαιδευτικών τους συστημάτων αναφέρονται στη δημιουργική σκέψη ή σε συναφείς όρους όπως η καινοτομία. Οι απαντήσεις της έρευνας δείχνουν ότι το 60% των εκπαιδευτικών συστημάτων περιλαμβάνουν αναφορές στη δημιουργική σκέψη σε όλα ή σχεδόν σε όλα τα θέματα του αναλυτικού προγράμματος για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση (>75% των γνωστικών αντικειμένων του αναλυτικού προγράμματος), το 34% σε ορισμένα θέματα (μεταξύ 25% και 75% των γνωστικών αντικειμένων) και μόνο το 6% των εκπαιδευτικών συστημάτων αναφέρονται στη δημιουργική σκέψη σε λίγα αντικείμενα του αναλυτικού προγράμματος ή σε κανένα (<25% των γνωστικών αντικειμένων). Παρόμοια ποσοστά παρατηρούνται στα προγράμματα σπουδών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Όσον αφορά την κατανομή των αναφορών αυτών στα διάφορα μαθήματα, τα περισσότερα προγράμματα σπουδών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης αναφέρονται στη δημιουργική σκέψη στους τομείς των εικαστικών τεχνών (93% των εκπαιδευτικών συστημάτων), των παραστατικών τεχνών (92%) και της ανάγνωσης, της γραφής και της λογοτεχνίας στη μητρική γλώσσα (86%). Στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, η δημιουργική σκέψη είναι επίσης περισσότερο παρούσα σε σχέση με τις παραστατικές τέχνες (90% και 88% των εκπαιδευτικών συστημάτων, αντίστοιχα), καθώς και με την τεχνολογία (88%) και την κατανόηση κειμένου, τη γραφή και τη λογοτεχνία (86%). Αντίθετα, οι αναφορές στη δημιουργική σκέψη είναι λιγότερο συχνές στη φυσική αγωγή (60% των εκπαιδευτικών συστημάτων για τα προγράμματα σπουδών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, 64% για τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση), στην ιστορία (59% και 62%) και σε θέματα κοινωνικής και πολιτικής αγωγής (56% και 58%).

Δημιουργική σκέψη στα προγράμματα σπουδών

Αριθμός εκπαιδευτικών συστημάτων στα οποία τα προγράμματα σπουδών ή οι προδιαγραφές για την επίτευξη στόχων για την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση αναφέρονται στη δημιουργική σκέψη, ανά ποσοστό των αντικειμένων του προγράμματος σπουδών που αναφέρονται στη δημιουργική σκέψη, 2022

* Εκπαιδευτικά συστήματα για τα οποία το μερίδιο των γνωστικών αντικειμένων που αναφέρονται στη δημιουργική σκέψη υπολογίζεται σε αριθμό γνωστικών αντικειμένων με διαθέσιμες πληροφορίες ίσο ή μικρότερο από 6.

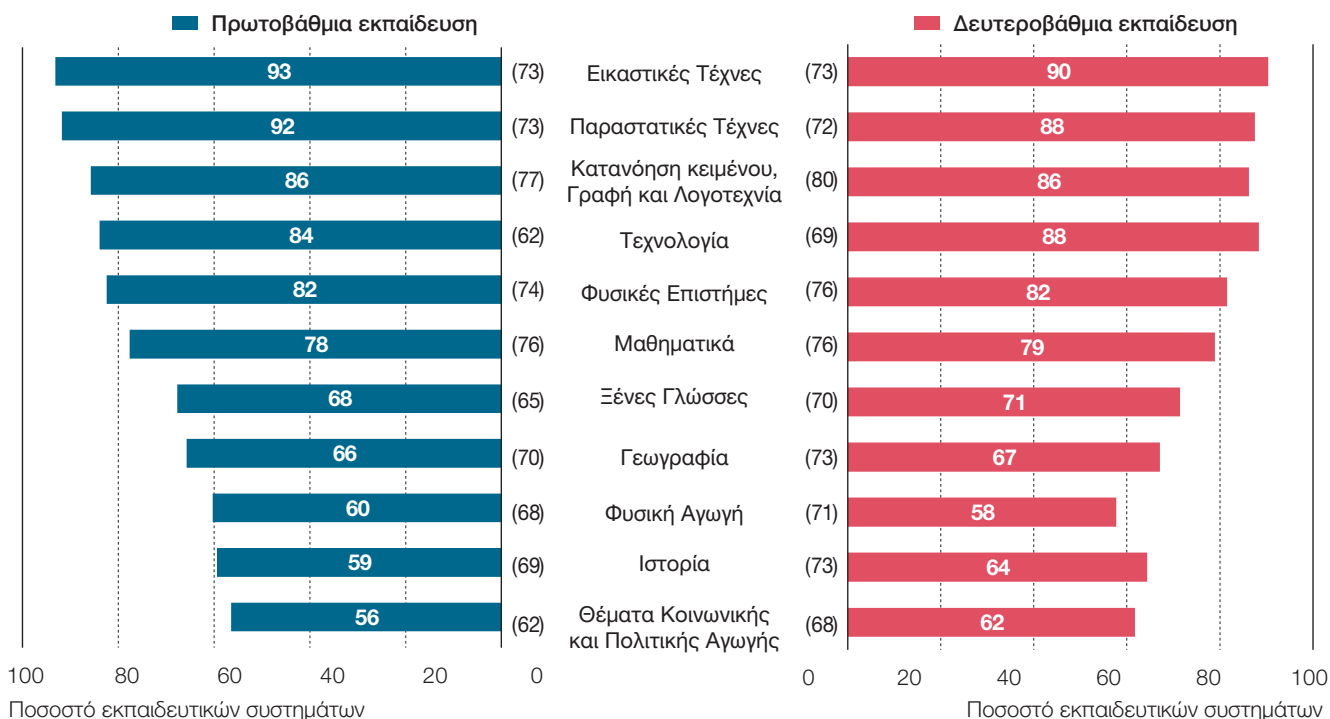
Σημειώσεις: Το σχήμα αναφέρει το ποσοστό των εκπαιδευτικών συστημάτων στα οποία τα προγράμματα σπουδών ή οι προδιαγραφές για την επίτευξη στόχων για την πρωτοβάθμια (αριστερή πλευρά) και τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (δεξιά πλευρά) αναφέρονται στη δημιουργική σκέψη, με βάση το ποσοστό των γνωστικών αντικειμένων του προγράμματος σπουδών που περιλαμβάνουν τέτοια αναφορά. Το ποσοστό των εκπαιδευτικών συστημάτων υπολογίζεται επί του αριθμού των απαντήσεων που περιλαμβάνουν πληροφορίες για τουλάχιστον ένα αντικείμενο του αναλυτικού προγράμματος (βλ. το N που αναφέρεται σε παρένθεση δίπλα στην ετικέτα του επιπέδου εκπαίδευσης). Το μερίδιο των γνωστικών αντικειμένων του αναλυτικού προγράμματος που αναφέρονται στη δημιουργική σκέψη υπολογίζεται επί του αριθμού των γνωστικών αντικειμένων για τα οποία δόθηκαν πληροφορίες από κάθε εκπαιδευτικό σύστημα.

Στο σχήμα, η «πρωτοβάθμια εκπαίδευση» αναφέρεται στο επίπεδο ISCED 1 και η «δευτεροβάθμια εκπαίδευση» στα επίπεδα ISCED 2 και 3. Σε ορισμένα εκπαιδευτικά συστήματα, τα προγράμματα σπουδών ή οι προδιαγραφές για την πρωτοβάθμια (επίπεδο ISCED 1) και την κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (επίπεδο ISCED 2) είναι ολοκληρωμένα. Σε αυτές τις περιπτώσεις, η «πρωτοβάθμια εκπαίδευση» αναφέρεται τόσο στην πρωτοβάθμια όσο και στην κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (επίπεδα ISCED 1 και 2) και η «δευτεροβάθμια εκπαίδευση» αναφέρεται στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (επίπεδο ISCED 3).

Πηγή: OECD, PISA 2022 System-Level Questionnaire on Creative Thinking.

Δημιουργικότητα σε όλους τους τομείς του Προγράμματος Σπουδών/τα γνωστικά αντικείμενα του σχολείου

Ποσοστό εκπαιδευτικών συστημάτων όπου οι ακόλουθοι τομείς/σχολικά αντικείμενα αναφέρονται στη δημιουργικότητα στα προγράμματα σπουδών ή στις προδιαγραφές για την επίτευξη στόχων, ανά επίπεδο εκπαίδευσης, 2022

Σημειώσεις: Για κάθε γνωστικό αντικείμενο, το ποσοστό στο ραβδόγραμμα βασίζεται στον αριθμό των εκπαιδευτικών συστημάτων που ανέφεραν ότι το γνωστικό αντικείμενο περιείχε αναφορά στη δημιουργική σκέψη ή σε συναφείς όρους, επί του αριθμού των έγκυρων απαντήσεων για το γνωστικό αντικείμενο (βλ. το N που αναφέρεται σε παρένθεση στο σχήμα). Σημειώστε ότι οι απαντήσεις στην έρευνα που ανέφεραν ότι δεν ήταν δυνατόν να διαπιστωθεί αν το θέμα έκανε αναφορά στη δημιουργική σκέψη, υπολογίστηκαν ως ελλείπουσες απαντήσεις και συνεπώς δεν συμπεριλήφθηκαν στον αριθμό των έγκυρων απαντήσεων.

Στο σχήμα, η «πρωτοβάθμια εκπαίδευση» αναφέρεται στο επίπεδο ISCED 1 και η «δευτεροβάθμια εκπαίδευση» στα επίπεδα ISCED 2 και 3. Ωστόσο, σε χώρες όπου τα προγράμματα σπουδών ή οι προδιαγραφές για την πρωτοβάθμια (επίπεδο ISCED 1) και την κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (επίπεδο ISCED 2) είναι ολοκληρωμένα, η «πρωτοβάθμια εκπαίδευση» αναφέρεται τόσο στην πρωτοβάθμια όσο και στην κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (επίπεδα ISCED 1 και 2) και η «δευτεροβάθμια εκπαίδευση» αναφέρεται στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (επίπεδα ISCED 3).

Πηγή: OECD, PISA 2022 System-Level Questionnaire on Creative Thinking.

Ξεπερνώντας τις προκλήσεις για την ενσωμάτωση της δημιουργικής σκέψης

Προηγούμενες προσπάθειες ενσωμάτωσης της δημιουργικής σκέψης στα σχολεία δείχνουν ότι η αλλαγή των προγραμμάτων σπουδών από μόνη της δεν αρκεί για να αναγνωρισθεί, να προωθηθεί και να επιβραβευθεί συστηματικά και αποτελεσματικά η δημιουργικότητα των μαθητών. Στην πραγματικότητα, η συστηματική ενσωμάτωση της δημιουργικής σκέψης στις καθημερινές πρακτικές αντιμετωπίζει πολλές προκλήσεις.

Το PISA 2022 ρώτησε τα εκπαιδευτικά συστήματα που συμμετείχαν στην έρευνα, ποια ζητήματα προκαλούν την ικανότητά τους να αναπτύξουν τη δημιουργικότητα των μαθητών. Στις απαντήσεις της έρευνας

επισημάνθηκαν τα υπερπλήρη προγράμματα σπουδών και ο ανεπαρκής διδακτικός χρόνος (53% των εκπαιδευτικών συστημάτων), η έλλειψη εστίασης της αξιολόγησης στη δημιουργικότητα (52%) και η έλλειψη κατάρτισης των εκπαιδευτικών ή παιδαγωγικών πόρων (51%) ως κύρια εμπόδια.

Απαιτείται ένα ευρύ σύνολο πολιτικών για την προώθηση της δημιουργικής σκέψης, ιδίως η παροχή αρχικής εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών, η παροχή ευκαιριών επαγγελματικής ανάπτυξης, καθώς και η ευθυγράμμιση ολόκληρου του πλαισίου αξιολόγησης και εκτίμησης. Χωρίς την ευθυγράμμιση αυτών των δύο τομέων πολιτικής με τους στόχους του προγράμματος σπουδών, οι εκπαιδευτικοί μπορεί να μην έχουν την ικανότητα να διδάξουν με βάση τα νέα πρόγραμμα σπουδών και δεν έχουν κίνητρα για να πειραματιστούν και να εφαρμόσουν σχετικές πρακτικές.

Προκλήσεις που αντιμετωπίζει η ενσωμάτωση της δημιουργικής σκέψης στην εκπαίδευση

Ποσοστό εκπαιδευτικών συστημάτων που αναφέρουν τις ακόλουθες προκλήσεις για την ενσωμάτωση της δημιουργικής σκέψης στο εκπαιδευτικό τους σύστημα, 2022

Σημείωση: Για κάθε τύπο αντιλαμβανόμενης πρόκλησης, το αναφερόμενο μερίδιο βασίζεται στον αριθμό των εκπαιδευτικών συστημάτων που επέλεξαν την εν λόγω πρόκληση ως απάντηση, επί του συνολικού αριθμού έγκυρων απαντήσεων που ελήφθησαν για την ερώτηση αυτή (N=77). Οι περιπτώσεις στις οποίες δεν επιλέχθηκε καμία επιλογή απάντησης (δηλ. δεν επιλέχθηκε ούτε η επιλογή «Καμία / Δεν ισχύει») αντιμετωπίστηκαν ως ελλιπή δεδομένα και συνεπώς δεν υπολογίστηκαν ως έγκυρες απαντήσεις.

Πηγή: OECD, PISA 2022 System-Level Questionnaire on Creative Thinking.

Ενδυνάμωση των εκπαιδευτικών

Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να διαδραματίσουν κεντρικό ρόλο στην προώθηση της δημιουργικότητας των μαθητών, χρησιμοποιώντας διδακτικές πρακτικές που ενθαρρύνουν τους μαθητές να εξερευνούν, να δημιουργούν και να προβληματίζονται σχετικά με τις ιδέες τους. Η εκπαίδευση και κατάρτιση των εκπαιδευτικών μπορεί να παρέχει σαφή πλαίσια για το τι είναι η δημιουργική σκέψη και πώς μπορεί να διδαχθεί σε όλα τα μαθήματα. Μπορεί επίσης να βοηθήσει στην αντιμετώπιση τυπικών παρανοήσεων, όπως οι απόψεις για τη δημιουργική σκέψη ως ικανότητα που μπορούν να αναπτύξουν μόνο λίγοι ταλαντούχοι μαθητές ή που αφορά αποκλειστικά τα καλλιτεχνικά μαθήματα.

Το PISA 2022 ρώτησε τα συμμετέχοντα εκπαιδευτικά συστήματα αν υπάρχουν κατευθυντήριες γραμμές ή

απαιτήσεις που διέπουν την αρχική εκπαίδευση και κατάρτιση των εκπαιδευτικών στο εκπαιδευτικό τους σύστημα και αν αυτές αναφέρονται ρητά στην ανάπτυξη της δημιουργικότητας των μαθητών. Οι απαντήσεις της έρευνας δείχνουν ότι οι κατευθυντήριες γραμμές/απαιτήσεις για τα προσόντα και την κατάρτιση των εκπαιδευτικών αναφέρονται στην ανάπτυξη της δημιουργικότητας των μαθητών σε λιγότερο από το 70% των εκπαιδευτικών συστημάτων με διαθέσιμα στοιχεία (68% για τις κατευθυντήριες γραμμές/απαιτήσεις για τους εκπαιδευτικούς της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και 61% για τους εκπαιδευτικούς της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης). Οι αναφορές στην αξιολόγηση της δημιουργικότητας των μαθητών είναι λιγότερο συχνές και υπάρχουν μόνο στο 44% και 40% των κατευθυντήριων γραμμών/απαιτήσεων των εκπαιδευτικών συστημάτων για τους εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, αντίστοιχα.

Προσέγγιση του συνόλου του συστήματος: Μία εικόνα του συνόλου της προόδου των εκπαιδευτικών συστημάτων ^[1/3]

Υπαρξη σε επίπεδο συστήματος προσόντων και απαιτήσεων κατάρτισης των εκπαιδευτικών που αναφέρονται στη δημιουργικότητα, ανά επίπεδο εκπαίδευσης, και κατευθυντήριων γραμμών σε επίπεδο συστήματος (π.χ. μαθησιακή εξέλιξη, ρουμπρικές) ή αξιολογήσεων της δημιουργικότητας, 2022

● Ναι
 ● Όχι
 ● Επί του παρόντος σε εξέλιξη
 ○ Δεν ισχύει
 ● Λείπουν δεδομένα

	Οι επίσημες κατευθυντήριες γραμμές ή απαιτήσεις σε επίπεδο συστήματος που σχετίζονται με το περιεχόμενο της αρχικής κατάρτισης των εκπαιδευτικών αναφέρονται σε...				Υπαρξη κατευθυντήριων γραμμών σε επίπεδο συστήματος (π.χ. μαθησιακή εξέλιξη, ρουμπρικές) ή αξιολογήσεων που σχετίζονται με τη δημιουργικότητα των μαθητών
	...ανάπτυξη της δημιουργικότητας των μαθητών		...αξιολόγηση της δημιουργικότητας των μαθητών		
	Πρωτοβάθμια	Δευτεροβάθμια	Πρωτοβάθμια	Δευτεροβάθμια	
Αλβανία	●	●	●	●	●
Alberta (Καναδάς)	●	●	●	●	●
Australian Capital Territory (Αυστραλία)	○	○	○	○	●
Αυστρία	●	●	●	●	●
Μπακού (Αζερμπαϊτζάν)	○	○	○	○	●
Βραζιλία	●	●	●	●	●
Βρετανική Κολομβία (Καναδάς)	●	●	●	●	●
Μπρουνέι Νταρουσαλάμ	●	●	●	●	●
Βουλγαρία	●	○	●	○	●
Καμποτζή	●	●	●	●	●
Χιλή	●	●	●	●	●
Κολομβία	●	●	●	●	●
Κόστα Ρίκα	○	○	○	○	●
Κροατία	●	●	●	●	●
Τσεχική Δημοκρατία	●	●	●	●	●
Δανία	●	●	●	●	●
Δομινικανή Δημοκρατία	●	●	●	●	●
Ελ Σαλβαδόρ	●	●	●	●	●
Αγγλία (Ηνωμένο Βασίλειο)	●	●	●	●	●
Εσθονία	●	●	●	●	●
Νησιά Φαέρøerne (Δανία)	●	●	●	●	●
Φινλανδία	●	●	●	●	●
Φλαμανδική κοινότητα (Βέλγιο)	●	●	●	●	●
Γαλλία	●	●	●	●	●
Γαλλική Κοινότητα (Βέλγιο)	●	●	●	●	●
Γαλλόφωνα καντόνια (Ελβετία)	○	○	○	○	●
Γερμανόφωνα καντόνια (Ελβετία)	○	○	○	○	●
Γερμανόφωνη Κοινότητα (Βέλγιο)	●	○	●	○	●
Γερμανία	●	●	●	●	●
Ελλάδα	○	●	○	●	●
Χονγκ Κονγκ (Κίνα)	○	○	○	○	●
Ουγγαρία	●	●	●	●	●
Ισλανδία	●	●	●	●	●
Ινδονησία	●	●	●	●	●
Ιρλανδία	●	●	●	●	●

Προσέγγιση του συνόλου του συστήματος: Μία εικόνα του συνόλου της προόδου των εκπαιδευτικών συστημάτων ^[2/3]

Υπαρξη σε επίπεδο συστήματος προσόντων και απαιτήσεων κατάρτισης των εκπαιδευτικών που αναφέρονται στη δημιουργικότητα, ανά επίπεδο εκπαίδευσης, και κατευθυντήριων γραμμών σε επίπεδο συστήματος (π.χ. μαθησιακή εξέλιξη, ρουμπρίκες) ή αξιολογήσεων της δημιουργικότητας, 2022

● Ναι ● Όχι ● Επί του παρόντος σε εξέλιξη ○ Δεν ισχύει ● Λείπουν δεδομένα

	Οι επίσημες κατευθυντήριες γραμμές ή απαιτήσεις σε επίπεδο συστήματος που σχετίζονται με το περιεχόμενο της αρχικής κατάρτισης των εκπαιδευτικών αναφέρονται σε...				Υπαρξη κατευθυντήριων γραμμών σε επίπεδο συστήματος (π.χ. μαθησιακή εξέλιξη, ρουμπρίκες) ή αξιολογήσεων που σχετίζονται με τη δημιουργικότητα των μαθητών
	...ανάπτυξη της δημιουργικότητας των μαθητών		...αξιολόγηση της δημιουργικότητας των μαθητών		
	Πρωτοβάθμια	Δευτεροβάθμια	Πρωτοβάθμια	Δευτεροβάθμια	
Ισραήλ	●	●	●	●	●
Ιταλία	●	●	●	●	●
Τζαμάικα	○	●	○	●	●
Ιαπωνία	●	●	●	●	●
Ιορδανία	●	●	●	●	●
Καζακστάν	●	●	●	●	●
Κορέα	●	●	●	●	●
Λετονία	●	●	●	●	●
Λιθουανία	○	●	○	●	●
Μακάο (Κίνα)	●	●	●	●	●
Μαλαισία	●	●	●	●	●
Μανιτόμπα (Καναδάς)	●	●	●	●	●
Μεξικό	●	●	●	●	●
Μογγολία	●	●	●	●	●
Μαυροβούνιο	○	●	○	●	●
Ολλανδία	●	●	●	●	●
New Brunswick (Καναδάς)	●	●	●	●	●
Νέα Νότια Ουαλία (Αυστραλία)	●	●	●	●	●
Νέα Ζηλανδία	○	●	○	●	●
Newfoundland and Labrador (Καναδάς)	●	●	●	●	●
Βόρεια Μακεδονία	●	●	●	●	●
Βόρεια Ιρλανδία (Ηνωμένο Βασίλειο)	●	●	●	●	●
Northern Territory (Αυστραλία)	○	●	○	●	●
Νορβηγία	●	●	●	●	●
Νέα Σκωτία (Καναδάς)	●	●	●	●	●
Οντάριο (Καναδάς)	●	●	●	●	●
Παλαιστινιακή Αρχή	○	●	○	●	●
Παναμάς	○	○	○	○	●
Παραγουάη	●	●	●	●	●
Περού	●	●	●	●	●
Φιλιππίνες	●	●	●	●	●
Πολωνία	●	●	●	●	●
Πορτογαλία	●	●	●	●	●
Νήσος Πρίγκιπας Έντουαρντ (Καναδάς)	○	○	○	○	●
Κατάρ	●	●	●	●	●

Προσέγγιση του συνόλου του συστήματος: Μία εικόνα του συνόλου της προόδου των εκπαιδευτικών συστημάτων ^[3/3]

Ύπαρξη σε επίπεδο συστήματος προσόντων και απαιτήσεων κατάρτισης των εκπαιδευτικών που αναφέρονται στη δημιουργικότητα, ανά επίπεδο εκπαίδευσης, και κατευθυντήριων γραμμών σε επίπεδο συστήματος (π.χ. μαθησιακή εξέλιξη, ρουμπρίκες) ή αξιολογήσεων της δημιουργικότητας, 2022

● Ναι
 ● Όχι
 ● Επί του παρόντος σε εξέλιξη
 ○ Δεν ισχύει
 ● Λείπουν δεδομένα

	Οι επίσημες κατευθυντήριες γραμμές ή απαιτήσεις σε επίπεδο συστήματος που σχετίζονται με το περιεχόμενο της αρχικής κατάρτισης των εκπαιδευτικών αναφέρονται σε...				Ύπαρξη κατευθυντήριων γραμμών σε επίπεδο συστήματος (π.χ. μαθησιακή εξέλιξη, ρουμπρίκες) ή αξιολογήσεων που σχετίζονται με τη δημιουργικότητα των μαθητών
	...ανάπτυξη της δημιουργικότητας των μαθητών		...αξιολόγηση της δημιουργικότητας των μαθητών		
	Πρωτοβάθμια	Δευτεροβάθμια	Πρωτοβάθμια	Δευτεροβάθμια	
Κεμπέκ (Καναδάς)	●	●	●	●	●
Κουίνσλαντ (Αυστραλία)	○	○	○	○	●
Ρουμανία	●	●	●	●	●
Saskatchewan (Καναδάς)	●	●	●	●	●
Σκωτία (Ηνωμένο Βασίλειο)	●	●	●	●	●
Σερβία	○	○	○	○	●
Σιγκαπούρη	●	●	●	●	●
Σλοβακική Δημοκρατία	○	○	○	○	●
Σλοβενία	○	○	○	○	●
Ισπανία	●	●	●	●	●
Σουηδία	●	●	●	●	●
Κινεζική Ταϊπέι	○	●	○	●	●
Τασμανία (Αυστραλία)	○	○	○	○	●
Ταϊλάνδη	○	●	○	●	●
Τουρκία	●	●	●	●	●
Ουκρανία	●	●	●	●	●
Ουρουγουάη	●	●	●	●	●
Ουζμπεκιστάν	○	○	○	○	●
Βιετνάμ	●	●	●	●	●
Ουαλία (Ηνωμένο Βασίλειο)	●	●	●	●	●

Σημειώσεις: Οι χώρες του ΟΟΣΑ εμφανίζονται με μαύρο χρώμα. Οι περιφέρειες των χωρών του ΟΟΣΑ εμφανίζονται με μαύρη πλάγια γραφή. Οι χώρες και οι οικονομίες των εταίρων εμφανίζονται με μπλε χρώμα.

Τα εκπαιδευτικά συστήματα κατατάσσονται με αλφαβητική σειρά.

Πηγή: OECD, PISA 2022 System-Level Questionnaire on Creative Thinking.

Ο βασικός ρόλος της αξιολόγησης

Οι μαθησιακές διαδικασίες που βασίζονται στην έρευνα περιγράφουν πώς οι μαθητές προχωρούν σε διαφορετικά στάδια στη διαδικασία της μάθησης. Αυτά τα στοιχεία μπορούν να χρησιμοποιηθούν παράλληλα με συγκεκριμένα κριτήρια για την αξιολόγηση των επιδόσεων, όπως οι ρουμπρίκες βαθμολόγησης. Όταν χρησιμοποιούνται από κοινού, αποτελούν σημαντικές πηγές πληροφοριών που επηρεάζουν τις διαμορφωτικές αποφάσεις των εκπαιδευτικών στην τάξη.

Οι αξιολογήσεις των μαθητών που βασίζονται σε αυτές τις μαθησιακές διαδικασίες αποτελούν επίσης σημείο αναφοράς για τους εκπαιδευτικούς, ώστε να προσδιο-

ρίσουν τις βασικές πτυχές στις οποίες πρέπει να επικεντρωθούν κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας. Οι αξιολογήσεις των μαθητών έχουν περιοριστική επίδραση στην ανάπτυξη της δημιουργικότητας όταν αποτυγχάνουν να αξιολογήσουν τη δημιουργική σκέψη. Για παράδειγμα, οι αξιολογήσεις που επικεντρώνονται στην αναπαραγωγή προκαθορισμένων γνώσεων σε αντίθεση με την πρωτότυπη σκέψη. Ή, όταν ορισμένες πτυχές της δημιουργικής εργασίας που συνδέονται συνήθως με ορισμένους κλάδους, όπως η οπτική έκφραση και η εκμάθηση τεχνών, παραλείπονται σε αξιολογήσεις που επικεντρώνονται σε ορισμένα μαθήματα εις βάρος άλλων (π.χ. εξέταση μαθηματικών αλλά όχι εικαστικών τεχνών).

Αν και για τα παραδοσιακά σχολικά μαθήματα (π.χ. μαθηματικά) στις περισσότερες χώρες υπάρχουν συνήθως διαθέσιμοι σαφείς ορισμοί, παραδείγματα επιδόσεων και αξιολογήσεις μαθητών σε επίπεδο συστήματος, αυτό συμβαίνει λιγότερο συχνά για σύνθετες ικανότητες όπως η δημιουργική σκέψη. Το 2022, μόνο το 24% των συμμετεχόντων εκπαιδευτικών συστημά-

των στο PISA ανέφεραν την ύπαρξη κατευθυντήριων γραμμών σε επίπεδο συστήματος (π.χ. μαθησιακή εξέλιξη, ρουμπρίκες) ή αξιολογήσεων σχετικά με τη δημιουργική σκέψη στα εκπαιδευτικά τους συστήματα. Στο 10% των εκπαιδευτικών συστημάτων, τέτοιες κατευθυντήριες γραμμές και αξιολογήσεις αναφέρθηκαν ως υπό ανάπτυξη.

Συμπέρασμα

Η δημιουργική σκέψη αποτελεί βασική ικανότητα που χρειάζονται οι νέοι για το μέλλον. Σχεδόν όλα τα προγράμματα σπουδών διεθνώς αναγνωρίζουν επίσημα το ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει η εκπαίδευση στην υποστήριξη της ανάπτυξής της. Ωστόσο, η αλλαγή των προγραμμάτων σπουδών από μόνη της δεν αρκεί για να διασφαλιστεί ότι όλοι οι μαθητές μπορούν να αναπτύξουν τις δεξιότητες δημιουργικής σκέψης ως μέρος της σχολικής τους εμπειρίας. Χρειάζονται περισσότερα για να διασφαλιστεί ότι τα προγράμματα σπουδών, η εκπαίδευση και κατάρτιση των εκπαιδευτικών και τα πλαίσια αξιολόγησης και αξιολόγησής τους είναι ευθυγραμμισμένα ώστε οι νέοι στόχοι των προγραμμάτων σπουδών να μεταφραστούν σε υποστηρικτικές εκπαιδευτικές πρακτικές.

Κατάλογος συντομογραφιών

ALB	Αλβανία	HUN	Ουγγαρία
AU-ACT	<i>Australian Capital Territory (Αυστραλία)</i>	IDN	Ινδονησία
AU-NSW	<i>Νέα Νότια Ουαλία (Αυστραλία)</i>	IRL	Ιρλανδία
AU-NT	<i>Βόρεια Επικράτεια (Αυστραλία)</i>	ISL	Ισλανδία
AU-QLD	<i>Queensland (Αυστραλία)</i>	ISR	Ισραήλ
AU-TAS	<i>Τασμανία (Αυστραλία)</i>	ITA	Ιταλία
AUT	Αυστρία	JAM	Τζαμάικα
AZ-BA	<i>Μπακού (Αζερμπαϊτζάν)</i>	JOR	Ιορδανία
BEL (Fl.)	<i>Φλαμανδική Κοινότητα (Βέλγιο)</i>	JPN	Ιαπωνία
BEL (Fr.)	<i>Γαλλική Κοινότητα (Βέλγιο)</i>	KAZ	Καζακστάν
BEL (Gr.)	<i>Γερμανόφωνη Κοινότητα (Βέλγιο)</i>	KHM	Καμπότζη
BGR	Βουλγαρία	KOR	Κορέα
BRA	Βραζιλία	LTU	Λιθουανία
BRN	Μπρουνέι Νταρουσαλάν	LVA	Λετονία
CA-AB	<i>Αλμπέρτα (Καναδάς)</i>	MAC	Μακάο (Κίνα)
CA-BC	<i>Βρετανική Κολομβία (Καναδάς)</i>	MEX	Μεξικό
CA-MB	<i>Μανιτόμπα (Καναδάς)</i>	MKD	Βόρεια Μακεδονία
CA-NB	<i>New Brunswick (Καναδάς)</i>	MNE	Μαυροβούνιο
CA-NL	<i>Newfoundland and Labrador (Καναδάς)</i>	MNG	Μογγολία
CA-NS	<i>Νέα Σκωτία (Καναδάς)</i>	MYS	Μαλαισία
CA-ON	<i>Οντάριο (Καναδάς)</i>	NLD	Ολλανδία
CA-PE	<i>Νήσος Prince Edward (Καναδάς)</i>	NOR	Νορβηγία
CA-QC	<i>Κεμπέκ (Καναδάς)</i>	NZL	Νέα Ζηλανδία
CA-SK	<i>Saskatchewan (Καναδάς)</i>	PAN	Παναμάς
CHE (Fr.)	<i>Γαλλόφωνα καντόνια (Ελβετία)</i>	PER	Περου
CHE (Gr.)	<i>Γερμανόφωνα καντόνια (Ελβετία)</i>	PHL	Φιλιππίνες
CHL	Χιλή	POL	Πολωνία
COL	Κολομβία	PRT	Πορτογαλία
CRI	Κόστα Ρίκα	PRY	Παραγουάη
CZE	Τσεχική Δημοκρατία	PSE	Παλαιστινιακή Αρχή
DEU	Γερμανία	QAT	Κατάρ
DNK	Δανία	ROU	Ρουμανία
DOM	Δομινικανή Δημοκρατία	SGP	Σιγκαπούρη
ESP	Ισπανία	SLV	Ελ Σαλβαδόρ
EST	Εσθονία	SRB	Σερβία
FIN	Φινλανδία	SVK	Σλοβακική Δημοκρατία
FRA	Γαλλία	SVN	Σλοβενία
FRO	<i>Νησιά Færøerne (Δανία)</i>	SWE	Σουηδία
GB-ENG	<i>Αγγλία (Ηνωμένο Βασίλειο)</i>	THA	Ταϊλάνδη
GB-NIR	<i>Βόρεια Ιρλανδία (Ηνωμένο Βασίλειο)</i>	TUR	Türkiye
GB-SCT	<i>Σκωτία (Ηνωμένο Βασίλειο)</i>	TWN	Κινεζική Ταϊπέι
GB-WLS	<i>Ουαλία (Ηνωμένο Βασίλειο)</i>	UKR	Ουκρανία
GRC	Ελλάδα	URY	Ουρουγουάη
HKG	Χονγκ Κονγκ (Κίνα)	UZB	Ουζμπεκιστάν
HRV	Κροατία	VNM	Βιετνάμ

Για περισσότερες πληροφορίες

Επικοινωνία: Marta Cignetti (marta.cignetti@oecd.org), Marc Fuster Rabella (marc.fusterrabella@oecd.org).

Βλέπε:

Care, E. et al. (2018), *Ευθυγράμμιση του εκπαιδευτικού συστήματος για τις δεξιότητες του 21ου αιώνα*: Brookings, <https://www.brookings.edu/>.

Cremin, T. and K. Chappell (2019), «Δημιουργικές παιδαγωγικές: 36/3, σ. 299-331, <https://doi.org/10.1080/02671522.2019.1677757>.

Lucas, B. (2022), *Δημιουργική σκέψη στα σχολεία όλου του κόσμου: Παγκόσμιο Ινστιτούτο Δημιουργικής Σκέψης*, Λονδίνο.

ΟΟΣΑ (2023), *Υποστηρίζοντας τους μαθητές να σκέφτονται δημιουργικά*: https://issuu.com/oecd.publishing/docs/supporting_students_to_think_creatively_web_1.

ΟΟΣΑ (2022), *Thinking Outside the Box: PISA 2022: Αξιολόγηση της δημιουργικής σκέψης*, <https://issuu.com/oecd.publishing/docs/thinking-outside-the-box>.

Vincent-Lancrin, S. et al. (2019), *Fostering Students' Creativity and Critical Thinking: What it Means in School*, Educational Research and Innovation, OECD Publishing, Παρίσι, <https://doi.org/10.1787/62212c37-en>.

Το PISA συλλέγει αξιόπιστα και συγκρίσιμα δεδομένα από τις συμμετέχουσες χώρες και εδάφη. Σύμφωνα με τους κανονισμούς του ΟΟΣΑ για τα δεδομένα, σε όλα τα διαγράμματα χρησιμοποιείται οπτικός διαχωρισμός μεταξύ χωρών και εδαφών για να μειωθεί ο κίνδυνος παρερμηνείας των δεδομένων.

Το παρόν έγγραφο δημοσιεύεται υπό την ευθύνη του Γενικού Γραμματέα του ΟΟΣΑ. Οι απόψεις που εκφράζονται και τα επιχειρήματα που χρησιμοποιούνται σε αυτό δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα τις επίσημες απόψεις των χωρών μελών του ΟΟΣΑ.

Το παρόν έγγραφο, καθώς και τα δεδομένα και οι χάρτες που περιλαμβάνονται σε αυτό, δεν θίγουν το καθεστώς ή την κυριαρχία επί οποιουδήποτε εδάφους, την οριοθέτηση των διεθνών συνόρων και συνόρων και την ονομασία οποιουδήποτε εδάφους, πόλης ή περιοχής.

Τα στατιστικά στοιχεία για το Ισραήλ παρέχονται από τις αρμόδιες ισραηλινές αρχές και τελούν υπό την ευθύνη τους. Η χρήση αυτών των στοιχείων από τον ΟΟΣΑ δεν θίγει το καθεστώς των Υψιπέδων του Γκολάν, της Ανατολικής Ιερουσαλήμ και των ισραηλινών οικισμών στη Δυτική Όχθη σύμφωνα με τους όρους του διεθνούς δικαίου.

Αυτό το έργο είναι διαθέσιμο με την άδεια *Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 3.0 IGO* (CC BY-NC-SA 3.0 IGO). Για συγκεκριμένες πληροφορίες σχετικά με το πεδίο εφαρμογής και τους όρους της άδειας χρήσης, καθώς και την πιθανή εμπορική χρήση του παρόντος έργου ή τη χρήση των δεδομένων PISA, συμβουλευτείτε τους *Όρους και Προϋποθέσεις* στη διεύθυνση www.oecd.org.

Αρχικά εκδοθέν από τον ΟΟΣΑ με τον τίτλο : “How are education systems integrating creative thinking in schools?”, PISA in Focus, No. 122, Εκδόσεις ΟΟΣΑ, Παρίσι, <https://doi.org/10.1787/f01158fb-en>.

Η μετάφραση δεν έγινε από τον ΟΟΣΑ και δεν πρέπει να θεωρείται επίσημη μετάφραση του ΟΟΣΑ. Η ποιότητα της μετάφρασης και η συμφωνία της με τη γλώσσα του πρωτότυπου κειμένου είναι αποκλειστική ευθύνη του/της/των μεταφραστή/τριας/ών. Σε περίπτωση ασυμφωνίας ανάμεσα στην πρωτότυπη εργασία και στη μετάφραση, μόνο το πρωτότυπο κείμενο θα θεωρηθεί έγκυρο.

Η χρήση του αρσενικού γένους γίνεται χάριν οικονομίας, προκειμένου να αποφευχθεί η προσθήκη πολλαπλών επιθημάτων που δυσκολεύουν την ανάγνωση του κειμένου και δεν αναφέρεται αναγκαστικά στο πραγματικό γένος των υποκειμένων.

Η μετάφραση, προσαρμογή και γραφιστική επιμέλεια του κειμένου έγιναν στο πλαίσιο του Έργου «Δημιουργία Ερευνητικών Υποδομών, Επεξεργασία Ερευνητικού Υλικού και Επικοινωνία Αποτελεσμάτων Διεθνών Εκπαιδευτικών Ερευνών» με Επιστημονικό Υπεύθυνο τον Καθηγητή του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων Αναστάσιο Εμβαλωτή. Χρηματοδοτήθηκε βάσει της Προγραμματικής Σύμβασης του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού με το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων μέσω του Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης 2021-2025.

Τομεακό
Πρόγραμμα
Ανάπτυξης
2021 - 2025

Εθνικό
Πρόγραμμα
Ανάπτυξης
2021 - 2025